

# Η ΝΕΑ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΣΤΗ ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΩΝ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

**Αναστασία Δ. Βακαλούδη\***

Δρ Βυζαντινής Ιστορίας - Φιλολόγος - Ιστορικός/Συγγραφέας

Στην εργασία αυτή παρουσιάζω κάποιες «προτάσεις» για διδασκαλία φιλολογικών μαθημάτων, με δυνατότητα διαθεματικής και συνεργατικής διεύρυνσης, με συνδυασμό διδακτικής από το σχολικό εγχειρίδιο και χρήσης του internet. Πρόκειται για ένα νέο τρόπο διδακτικής προσέγγισης με πρόσβαση στο διαδίκτυο, που παρέχει διδακτική υποστήριξη στα επιμέρους διδακτικά αντικείμενα, εύκολη και δημιουργική πρόσβαση στην πληροφόρηση (κείμενο και κυρίως εικόνες και πολλαπλές αναπαραστάσεις), ευκαιρία για την ανάπτυξη διαθεματικότητας και τη συνεργασία καθηγητών άλλων ειδικοτήτων, εκτός της φιλολογικής, δυνατότητα αξιολόγησης της γνώσης, παροχή κριτηρίων επιλογής της πληροφορίας από το διαδίκτυο, εικονικές επισκέψεις σε μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους, και ευρύτερα τη μετατροπή της Λογοτεχνίας σε Ιστορία, της λογοτεχνικής πληροφορίας σε ιστορική και την τεκμηρίωση της Ιστορίας μέσα από λογοτεχνικές και αρχαιολογικές πηγές.

## Η εισαγωγή των μέσων νέας τεχνολογίας στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση

Ο τρόπος αυτός διδασκαλίας εξυπηρετεί το νέο ρόλο του δασκάλου που προσεγγίζει διερευνητικά τη γνώση, την επεξεργάζεται, τη μετασηματίζει, όχι πλέον σαν πομπός αλλά σαν βοηθός και συνεργάτης των μαθητών του. Από την άλλη πλευρά, οι μαθητές δεν αποτελούν πλέον παθητικούς δέκτες. Εργάζονται σε ομάδες, επεξεργάζονται, αναλύουν, κρίνουν και συνθέτουν μό-

νοι τους, ανταλλάσσουν τις πληροφορίες και αλληλοσυμπληρώνουν τις ελλείψεις τους. Με αυτόν τον τρόπο επιτυγχάνεται όχι μόνο η συνεργατική μάθηση αλλά και η αλληλοδιδασκτική των ομάδων, και κατόπιν του συνόλου.

Στόχος του δασκάλου δεν είναι ο βομβαρδισμός με πληροφορίες, ούτε η διδασκαλία στο χέυει εκεί. Σκοπός της μάθησης και της διδασκαλίας είναι η κριτική άσκηση της σκέψης, η διερευνητική διεργασία της ιστορικής πληροφορίας, η γλωσσική-επικοινωνιακή μάθηση και η απόπειρα διαθεματικής προσέγγισης ενός ιστορικού θέματος. Τα παιδιά κάθονται σε μικρές ομάδες. Παρατηρούν, επεξεργάζονται, σχολιάζουν μόνο τους τις πληροφορίες, καταγράφουν τα ζητούμενα στοιχεία και παράγουν το απαιτούμενο έργο. Ο δάσκαλος παρατηρεί και επε-

\* Επιμορφώτρια του προγράμματος "ΟΔΥΣΣΕΙΑ" (παιδαγωγική αξιοποίηση των υπολογιστικών και δικτυακών τεχνολογιών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση) στη Θεσσαλονίκη (website: <http://www.geocities.com/vakaloudi>)

**"Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΖΩΗ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ"**  
**ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ Α' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ.gr TO INTERNET**

[1<sup>η</sup> ΠΡΟΤΑΣΗ ΔΙΑΣΚΑΛΙΑΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΜΕ ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΜΕΣΩΝ ΝΕΑΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ]

• **ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ:** Η διεύθυνση του κόμβου του Υπουργείου Πολιτισμού της Ελλάδας στο INTERNET: <http://www.culture.gr>.

• **ΕΠΙΘΕΤΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΓΕΝΤΑΡΙ ΣΤΟ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ:** ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ Α' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ (ΟΔΥΣΣΕΙΑ: Πρω. γ', 5) - ΙΣΤΟΡΙΑ Α' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ (ΜΥΚΗΝΑΪΚΟΣ ΠΟΛΙΤΕΙΣΜΟΣ).

• **ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΟΣ ΧΡΟΝΟΣ:** 1 διδακτική ώρα.

• **ΕΠΙΘΕΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ:** Να αναπτύσσονται οι μαθητές τον τρόπο και τη μορφή ζωής των αρχαίων Ελλήνων - να παρατηρήσουν τη θρησκευτικότητα τους, να συνδέσουν αυτή με την καθημερινή ζωή και να κατανοήσουν τη σχέση τους γύρω - να διαπιστώσουν την αντίθεση από άλλους πολιτισμούς και να αποκαλύψουν τη σχέση των Ελλήνων πατριών της αρχαίας Ελλάδας μεταξύ τους.

• **ΔΙΑΔΙΚΤΗΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ:** Διεύθυνση στους μαθητές η συγκεκριμένη συλλογή των στίχων από την ΟΔΥΣΣΕΙΑ και τους Χρήστου ή διαρέονται, με αναζήτηση των αρχαιολογικών ευρημάτων μέσω του INTERNET, η παρατήρηση, ο συσχετισμός και η σύνδεση με τους στίχους των αντίστοιχων ραβδίων της ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ, για να οδηγηθούν καθ' αυτόν τον τρόπο στην τελική ελεγχόμενη συμπέρασμα. Ο δάσκαλος καθοδηγεί κατάλληλα την έρευνα, τη συζήτηση και την ελεγχόμενη συμπέρασμα των απαντώντας οι ρόλο του βοηθού και συνεργάτη.

• **ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΣΕΝΑΡΙΟΥ:** Η εφαρμογή των ομοίων στίχων και η σύνδεση τους με τα αρχαιολογικά ευρήματα, μεταφέρει την λογοτεχνική πληροφορία σε οπτική. Έτσι η εφαρμογή των στίχων μεταφράζεται σε ιστορική στήλη.

• **ΠΟΡΕΙΑ ΔΙΑΣΚΑΛΙΑΣ**

• **Α' ΣΤΑΔΙΟ ΕΡΕΥΝΑΣ**

▼ **ΡΑΒΔΙΑ Ε' -> Η ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΤΟΥ ΘΙΑΣΕΜΑΧΟΥ ΣΤΟ ΠΑΛΑΤΙ ΤΟΥ ΝΕΣΤΩΡΑ**  
Ο δάσκαλος διευκρινίζει στους μαθητές τους ακόλουθους στίχους:

**ΡΑΒΔΙΑ Ε'**

- ♦ **στιχόν 43 κλ'.** "κι εντός κρησὶν τοῦ κήραος εἴ' ἕνα γρησὶν περὶται..."
- ♦ **στιχόν 410 κλδ'.** "κι ἕνα κρησὶται γήραος ο γήραος (Νέστωρος) κ' ἀπὸ κρησὶν και στέζονας ἄδουαν..."
- ♦ **στιχόν 68 γ'.** "Και τα φραγὸν σὺν θήρασιον κρησὶν και αὐ' τις στέζονας..."
- ♦ **στιχόν 491 βλ.** "Και τα φραγὸν σὺν θήρασιον κρησὶν και αὐ' τις στέζονας, να φάνε εἴτα κήραος και με γρησὶν περὶται κρησὶν τοῦ και της φεραγόν..."
- ♦ **στιχόν 466 κλδ'.** "Μα ο Νέστωρος τοῦς κρησὶν με φιλὰς τοῦ λέγει. Ο Δίας και ο Λεσσίαι θεοὶ ἀπὸ να γρη να ἴδουσαν να φέρεται...σὺν κήραος ταῦσαιον στέζονας...σὺν ἴρασι ἔρα και ὁ ἄπορη στέζονας..."
- ♦ **στιχόν 494 κλδ'.** "Ἰθάρων κρησὶν ο Νέστωρος ο γαυλολάοντας, γρησὶν τοῦ στέζονας και γαυροφάνε να γρησὶν περὶται. Σὺν ἴρασιον σὺν ὀρασιον στέζονας ἄδουαν περὶται..."
- ♦ **στιχόν 505 γ'.** "...σπῆνταις της Πήλεος εἴ' ἄρα κήραος"

- Οι μαθητές θα διακομίζονται σε ομάδες, στους Η/Υ τους, την περιοχή της ΠΥΑΟΥ στη διεύθυνση <http://www.culture.gr> -> **ΙΟΙΛΙΠΤΙΚΟΙ ΧΑΡΤΕΣ -N. ΜΕΛΕΣΗΝΙΑΣ**
- Κατόπιν ο δάσκαλος θα διακομίζει να χρησιμοποιήσει αρχαιότητα να οποία αρχαιότητα με τις Εκστρώφτες / τα Αρχαία και το Ανάκτορο του Νέστωρα

**Εκστρώφτες**

[www.culture.gr](http://www.culture.gr) ->  
Πολιτισμικός Χάρτης ->  
N. Μενελαίου ->

▼ **Ανάκτορο οὐλίου Ελευσίου**



**Αζώλα**

[www.culture.gr](http://www.culture.gr) ->  
Πολιτισμικός Χάρτης ->  
N. Μενελαίου ->

▼ **Μουσείο Επύλου Χάρτης κ.ζ.**

Χρησὶν κρησὶν και γρησὶν στέζονας ἀπὸ τους θεολογικούς πηρασι της Παρθενίας Τραπεζίας, Χρονολογῶνται σταν 16<sup>ου</sup>, 15<sup>ου</sup> αἰώνα π.Χ.

**Το ανάκτορο του Νέστωρα**

[www.culture.gr](http://www.culture.gr) ->  
Πολιτισμικός Χάρτης ->  
N. Μενελαίου ->

▼ **Ανάκτορο οὐλίου Ελευσίου**



▼ **Μουσείο Χάρτης Τραπεζίας**

▼ **Μουσείο Χάρτης Τραπεζίας**  
(σπουδαίωμα βλ. μετά το τέλος της σελίδας)

♦ **Τα Στεφάνια προς ανάγνωση:**

1. Ποια στοιχεία ελέγχονται από την αποκατεστημένη και την ανάλυση της Γραμμικής Β', στις πινακίδες που βρέθηκαν στην περιοχή της Πύλου;
2. Θεωρείται σημαντικό την ανάλυση της Γραμμικής Β' και για ποιο λόγο;



▼ **Μουσείο Χάρτης Τραπεζίας**

κ.ζ. **Πήλινα κρησίδες.** Πρόκειται για ανεξάρτητο σκεύος για τη στήριξη των σφιδάκων που χρησιμοποιούνταν για το κρήραος του κήραος. Είναι ο μόδος που γυρίζουμε από κρησὶν Μυκηναϊκού ἔθους.

♦ **Τα Στεφάνια προς ανάγνωση:**

1. Να συνδέσει τα ευρήματα, με τους αντίστοιχους στίχους της ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ.
2. Να συνδέσει τα ευρήματα και τους αντίστοιχους στίχους, με τη θρησκευτικότητα και την εστίαση των ανθρώπων της εποχής και τα αντίστοιχα ἔθρα.
3. Να συνδέσει τα ευρήματα και τους αντίστοιχους στίχους, με τη φιλοξενία και τα ἔθρα γης.

κ.ζ. **Παυλοφραγία** από το Ανάκτορο του Νέστωρος, Χρονολογῶνται σταν 13<sup>ου</sup> αἰώνα π.Χ.



♦ **Τα Στεφάνια προς ανάγνωση:**

1. Να συνδέσει τα ευρήματα, με τους αντίστοιχους στίχους της ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ.
2. Μόσω των ευρημάτων και των στίχων, να δικαιολογηθεί ο κρησὶν της Νέστωρα για το κήραος του

**Η Γραμμική Β'**



Από τη μελέτη των κειμένων των 1100 και πλέον πινακίδων της Γραμμικής Β που βρέθηκαν στο συγκροτήμα του Ανακτόρου επιβεβαιώθηκε η ορθότητα της αποκατεστημένης της Γραμμικής γραφής Β από τον Μιχαήλ Ventris και προέκυψε η πρώτη οπτική σχέση για την έννοια της ιστορικής και εμμορφής δραστηριότητας που είχε ανακαταστήσει με κήραος το ανάκτορο.

Εκρηγία από πύλους, κατάδεξ με Γραμμική Β γραφή του τα κρησὶν τους βρέθηκαν στο ἔθραο Αρχαιολογικό Μουσείο. Χρονολογῶνται σταν 13ο αἰώνα π.Χ.



• **Β' ΣΤΑΔΙΟ ΕΡΕΥΝΑΣ**

▼ **ΡΑΒΔΙΑ Ε' -> Η ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΤΟΥ ΘΙΑΣΕΜΑΧΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΕΙΣΤΡΑΤΟΥ ΣΤΟ ΠΑΛΑΤΙ ΤΟΥ ΜΕΝΕΛΑΟΥ**

Στο δεύτερο στάδιο έρευνας, οι μαθητές θα επισκεφθούν, μέσω της ίδιας ηλεκτρονικής διεύθυνσης του INTERNET:

1. Την περιοχή της Σπάρτης: [www.culture.gr](http://www.culture.gr) -> **ΙΟΙΛΙΠΤΙΚΟΙ ΧΑΡΤΕΣ -> N. ΛΑΚΙΝΙΑΣ**
2. Την περιοχή των Μυσητών: [www.culture.gr](http://www.culture.gr) -> **ΙΟΙΛΙΠΤΙΚΟΙ ΧΑΡΤΕΣ -> N. ΑΡΓΟΛΙΑΣ -> ΜΥΚΗΝΕΣ -> ΜΟΥΣΕΙΟ ΝΑΥΠΑΓΙΟΥ**, με συμπληρωματικό έρευνα για τις Μυσητές (ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ) -> **ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΚΑΤΑΛΟΓΟ ΜΟΥΣΕΙΟΥ -> ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ -> ΕΘΝΙΚΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ -> ΣΥΛΛΟΓΗ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΩΝ:**

- για να επισκεφθούν, με τη συγκεκριμένη διεύθυνση των αρχαιολογικών ευρημάτων, να παρατηρήσουν τα κομμάτια τους στοιχεία και σκευάσματα, τη σύνδεση των μυκηναϊκών πινακίδων και άλλων και την ομοιογένεια των Μυκηναϊκού πολιτισμού.

(Αρ. Βιολογικής Γενετικής - Φυλάκιος -  
Επιμορφώτρια του προγράμματος "ΟΔΥΣΣΕΙΑ" στη Θεσσαλονίκη  
website: <http://www.genetics.com/vakalioud>)

**"Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΜΥΚΗΝΑΙΩΝ"**

**ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ Α' / Β' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ και ΙΣΤΟΡΙΑ Α' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ με το INTERNET**

[2<sup>η</sup> ΠΡΟΤΑΣΗ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΙΑΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΜΕ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟ ΤΩΝ ΜΕΣΩΝ ΝΕΑΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ]

• **ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ:** Η έκδοσή του κώδικα του Υπουργείου Πολιτισμού της Ελλάδας στο INTERNET: <http://www.culture.gr>.

• **ΓΝΩΣΤΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΓΕΝΤΑΞΗ ΣΤΟ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ:** Προσφορά στο μάθημα των ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ Α' και Β' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ (ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ και ΙΛΙΑΔΑΣ) και της ΙΣΤΟΡΙΑΣ Α' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ (Μικρασιατική Πολιορκία)

• **ΔΙΔΑΧΘΕΝΤΟΙ ΧΡΟΝΟΙ:** 1. Ιστορική όραση και σχετική έκδοσή της ανάλογα με τη θεματική προσέγγιση

• **ΕΠΙΛΗΘΙΜΟΙ ΣΤΟΧΟΙ:** Να αναλύσουν οι μαθητές με τη συνέντευξη τους την κοινωνία, τον τρόπο ζωής και τις αντιλήψεις των Μυκηναίων. Να αναλύσουν, μέσα από τα αρχαιολογικά ευρήματα, τις καθημερινές και επαγγελματικές ασχολίες, να δώσουν μια εικόνα του πολιτισμού και του σκόπιασμά τους, τις καθημερινές συνήθειες, τα θρησκευτικά είδη, την τέχνη και τη θρησκευτική της κ.λ.κ. Με τον τρόπο αυτό θα καταλάβει ότι πρόκειται για μια προηγμένη κοινωνία, που δεν γνώριζε άλλων υλικών και αρχαίον με τη γεωμετρία, την αγγειοπλαστική, τη γλυπτική, την κοσμηματολογία, κ.λ. Χρησιμοποιεί τις να ανακτήσουν μια κατανοητή εικόνα κοινωνίας, τριπλής της καθημερινής ζωής όπως για επαγγελματική χρήση, για οικιακή χρήση, για θρησκευτικούς λόγους, κ.λ.κ.

• **ΔΙΔΑΚΤΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ:** Αναζητούν έρευνα, σκέψαστε, παρατήρηση, συμμετοχή: σκεπάζουν, γίνεται "αρχαιολογική έρευνα" στην περιοχή των Μυκηνών, από κάθε "αρχαιολογική" μαθητική ομάδα, μέσα της δεδομένης έκδοσης στο INTERNET. Παράλληλα, καταγράφουν όλα τα στοιχεία που αφορούν στο θέμα. Στη συνέχεια, βάζει δραστηριοποιώντας τους τους ίδιους, αρχίζουν να συλλέγουν τα στοιχεία, να αναλύουν τις πληροφορίες και να συμπληρώνουν τα ανάλογα κείμενα, που θα απαντήσουν στα ζητούμενα ερωτήματα. Ο δάσκαλος καθορίζει κατάλληλα την έρευνα, τη συζήτηση και την εγγραφή συμπερασμάτων αυτώντας το ρόλο του βοηθού και συνεργάτη.

• **ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΓΕΝΑΡΙΟΥ:** Η αναπαράσταση, μέσα από την έρευνα και την παρατήρηση των αρχαιολογικών ευρημάτων, της κοινωνίας των Μυκηναίων. Για να καταπιάσει η αρχαιολογική έρευνα, οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες και, με την καθοδήγηση του δάσκαλου, αναζητούν τα ευρήματα και απαντούν στα ζητούμενα ερωτήματα.

**• ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ ΠΕΡΙΤΟ**

• **Ζητούνται από τους μαθητές να αναλύσουν, κατά ομάδα, μια κατηγορία αρχαιολογικών ευρημάτων από τις παραπάνω, και να καταγράψουν α) τα υλικά από τα οποία είναι κατασκευασμένα και β) τα χρώματά τα οποία τους**

Δ) Μια κατηγορία	Β) α) Τα υλικά από τα οποία είναι κατασκευασμένα β) τα χρώματά ή ο απόχρωμά τους
1) στήλη	π.χ. ΠΟΛΙΤΕΣΤΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ → Ν. Αργολίδα → Μουσείο Ναυπλίου → <b>Αρχαιολογική κρηπίδα</b> , από τη Νεολίτι (13ος αιώνας π.Χ.) με ακονιστική παράσταση ένα άρμα σε κίτρι όψη με δύο άλογα και δύο ανθρώπους ανάμεσα σε στρατηγικά σημα γουναρόειδα.  και ένα άλλα σχετικά στοιχεία υπάρχουν στην ιστοσελίδα.
2) κοσμήματα	π.χ. Ο ΘΕΙΑΥΡΟΣ ΤΩΝ ΑΛΛΟΝΙΩΝ

α) Η συλλογή περιλαμβάνει δύο χρυσά διαγυλινο-σφραγίδες, δύο ακόμη χρυσά διαγυλινο και ένα από ήλεκτρο, τρεις σφραγυδολίθους από ημάθιο, σέδη και σπαττίτη, χρυσά κοσμήματα και ποικιλώμενες γίνερες σε μεγάλη ποικιλία σχημάτων από χρυσό, ημιόλιθους λίθους, ήλεκτρο, φεγγερινή και υαλίμαζα. Τα περισσότερα από τα αντικείμενα χρονολογούνται στα 1500-1400 π.Χ. περίπου. Το διαγυλινο από ήλεκτρο με οφειδόνη σε σχήμα καθιστού πηλίκου (αρ. κωδ. 6) και ο σφραγυδολίθος από ημάθιο στο σχήμα σφραγυδίου με παράσταση γρύτα (αρ. κωδ. 5) είναι πιθανότατα μοναδικά έργα και χρονολογούνται στον 16ο αιώνα π.Χ. Μερικές γίνερες από ημιόλιθους λίθους, φεγγερινή και υαλίμαζα ήρθαν να ανήκουν στον 14ο-13ο αιώνα π.Χ.

β) Τα πολυμέγεθρα αντικείμενα, ανάμεσα στα οποία ξεχωρίζουν χρυσά διαγυλινο-σφραγίδες, βρέθηκαν στον θαλαμώδη τάφο 7, μέσα σε λάκκο ανακωμής, που είχε διαμορφώσει η προσήλυξη των αρχαιοκατόνων.




Διαγυλινο από ήλεκτρο με κούλη, κρητιστική σφραγίδα σε σχήμα καθιστού πηλίκου.

Έργο μοναδικό. 16ος αιώνας π.Χ.



Χρυσά γίνερες διαφόρων σχημάτων. 15ος αιώνας π.Χ. Από την ανακωμή του μακροχρόνιου ναυαρχείου των Αχαιών. Θαλαμώδης τάφος 7, ασπίδα-λάκκος.

και ένα άλλα σχετικά στοιχεία υπάρχουν στις ιστοσελίδες

3) φεγγερινός	π.χ. ΠΟΛΙΤΕΣΤΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ → Ν. Αργολίδα → Μουσείο Ναυπλίου → <b>Τρίτη μαρμαρινή τριχοειδής</b> , από το θρησκευτικό κέντρο των Μυκηνών (13ος αιώνας π.Χ.). Κάτω, μία θαλάσσινη άδουα σε γύαση κρητιστή άδουα από σέδη και φέρει κρητιστικό κάλεσμα την καρδιά. Ταυτίζεται με την "Ζωστήρα".  και ένα άλλα σχετικά στοιχεία υπάρχουν στην ιστοσελίδα.
4) Εοιδίλια	π.χ. ΠΟΛΙΤΕΣΤΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ → Ν. Αργολίδα



βαίνει όπου χρειάζεται η βοήθειά του. Τις ασκήσεις μπορούν να τις εκπονήσουν είτε στα τετράδιά τους είτε με διαλογική συζήτηση. Με αυτόν τον τρόπο παρέχονται ερεθίσματα, προκαλείται το ενδιαφέρον, η διάσκαλα γίνεται πιο ευέλικτη και εξαλειφεται η πληκτικότητα του προβλεψιμίου, ενώ παράλληλα επιτυγχάνεται εκμάθηση μεθόδων και όχι επανάληψη γνώσεων, άρα επιτυγχάνεται η **μεταγνώση** (η ενσωμάτωση μεθόδων και όχι ξερής και απομνημονευτικής γνώσης). Ο μαθητής συμμετέχει ενεργά και ασκεί τις δεξιότητες του μαθαίνοντας μέσα από αυτές με τρόπο διαδραστικό και αλληλεπιδραστικό. Αυτό επιτυγχάνεται, για παράδειγμα, όπως θα δούμε στις "προτάσεις", μέσα από την ιστορική μέθοδο της αρχαιολογικής έρευνας που διεξάγει, την επίλυση της ατομικής πορείας (διαδρομής), τη διασύνδεση των πληροφοριών, τη σύνθεση της πληροφορίας, το αποτέλεσμα, την έννοια του χρόνου, του τόπου, της ιστορικής αιτιότητας που αντιλαμβάνεται. Διατυπώνει, με την καθοδήγηση και τη βοήθεια του δασκάλου, υποθέσεις, ερωτήματα, ζητούμενα, αναλύσεις ιστορικών εννοιών, όπου συνναρτά το χώρο και το χρόνο και θέτει τα πλαίσια δράσης.

Με βάση όλα τα ανωτέρω, επιτυγχάνονται: α) η πληρέστερη και ευρύτερη κατανόηση του διδακτικού αντικειμένου, β) η ουσιαστικότερη και πληρέστερη πληροφορόση και τεκμηρίωση (μέσω της άντλησης, σύνδεσης και σύνθεσης της πληροφορίας), γ) η ουσιαστικότερη επικοινωνία και ανταλλαγή ιδεών και πληροφοριών με το διάλογο και τη συνεργασία.

### Three Scenarios on Teaching Philology

A. Vakiloudi

The article presents an original method of teaching philology, which combines the content of a school text-book with the use of the internet. Thus, the understanding of the internet subject, the thorough knowledge and the more substantial communication and exchange of ideas and information are achieved, through dialogue and collaboration.

• ΠΕΡΙΦΑΘΙ ΣΕΝΑΡΙΟ. Η σύνθεση των σενάρων γίνεται με τα αρχαιολογικά ευρήματα και τις κεντρικές ιδιομορφίες.

#### ■ ΙΙ. ΠΡΩΤΑ ΤΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗ

1. Αξιόσημοι μαθητές γ' γυμνασίου συλλέγουν από σήματα από τη Γραμμή κ' της Οθωμανής:
  - Ρωμ. γ' "ΤΟ ΝΗΣΙ ΤΩΝ ΦΑΙΛΑΚΙΝ": σελ. 128-129, κωδικός: [ανακρίσεις\\_αξιόσημοι\\_μαθητές](#) →
2. Τις ερωτήσεις και απαντήσεις τις ελεγχώμενες και ελέγχω τον κατά της αρχίλας από το ΒΙΒΛΙΟ ΙΣΤΟΡΙΑΣ Α' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ:
  - "Μνημείο Ηλεκτρονική" → σελ. 49, "Το σενάριο"
  - "Μνημείο Ηλεκτρονική" → σελ. 62, "Μνημείο επί διαδρομής Μικρασιατικής διαδρομής\_αξιόσημοι\_μαθητές"
3. Τόπος των σενάρων στη [δυνατή INTERNET http://www.educare.gr](#) είναι:
  - 1) οι τίτλοι ελεγχώμενες στην ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ είναι από τις λέξεις "Μνημείο και Μνημειακή οδός"
  - 2) είτε θα ορθώσουν από την ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ → ΜΟΥΣΕΙΑ, ΜΝΗΜΕΙΑ, ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΚΕΡΑΜΟΙ → ΕΚΘΕΣΕΙΣ.
4. για να βρουν την απάντηση δίνουν, "Μνημείο και Μνημειακή οδός", να κερδίσουν να εκτιμήσει τις και τις σχετικά ελεγχώμενες και να επικοινωνούν με [ΔΙΑΔΡΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΑΣΗ](#) που να αφορά στην άμεση συμμετοχή σχετικά με τις [αλλάξεις](#), να φέρουν και τη διαδρομή στην αρχία Ελλάδα.
5. Να γίνει τέλος μια σύγκριση με τη διαδρομική σύνθεση των σενάρων Ελλάδα και τις συστάσεις των γαμάρη για αναφορά στη λέξη "Μνημειακή διαδρομή".

#### "ΜΝΗΜΕΙΟΝ ΚΑΙ ΜΝΗΜΕΙΑΚΗ ΟΔΟΣ"



Ερώτηση της έκθεσης :

1. Τι περιγράφει ;
2. Τι περιγράφει στις όψεις τους ;
3. Τι είναι ;
4. Μια σύνθεση γραμμάτων και σπουδών ;
5. Είναι ένα όμοιο τμήμα ;

Απάντηση για μία έκθεση από αρχαία κεντρικά με τη διαδρομή και το από το Μνημείο και Μνημειακή Οδός και στην οποία οι σπουδές κεντρικά συνηθισμένη την Αρχαιολογία. Η έκθεση βασίζεται σε επικοινωνία και περιλαμβάνει μάλιστα, και έγινε σε απόσταση της γνώσεως και σπουδών, οι όψεις στην οποία κεντρικά κεντρικά και σε οριστικό τέλος, μέσα από ένα επικοινωνία κεντρικά συνηθισμένη με τμήματα Μνημείο και Μνημειακή οδός.

### Βιβλιογραφία

- Apple, M., «Mandating Computers: The Impact of the New Technology on the Labour Process, Students and Teachers», στο S. Walker & L. Barton (eds.) *Changing Policies, Changing Teachers*, Milton Keynes: Open University Press (1987).
- Barth, B.-M., «Pratiquer la métacognition avec les élèves pour leur apprendre à réfléchir», στο *Cahiers Pédagogiques*, op. 344/345, Mai-Juin 1996, σσ. 51-56.
- *Computer Support for Collaborative Learning '97*, December 10-14, Toronto, Canada (eds.) R. Hills, Berkeley, California, 1997.
- Κοτταγιαννούκου-Πολυδωρίδη, Π., «Οι εκπαιδευτικές και κοινωνικές διαστάσεις της χρήσης των νέων τεχνολογιών στο σχολείο», στο *Σύγχρονα Θέματα*, τεύχ. 46-47 (1991), σσ. 77-93.
- Κωνσταντίνου, Α. «Η ευκαιρία που δεν πρέπει να χάσει: Η Υπολογιστική Τεχνολογία ως εργαλείο έκφρασης και διερεύνησης στη γενική παιδεία», στο *Προοπτικές για μια Νέα Πολιτική στην Ελληνική Εκπαίδευση* (1995). Επιμέλεια: Α. Καζιμίριος, Μ. Κοσουπότσης, εκδό. Σειριός, σσ. 396-416.
- Mercer, N., «The Quality of Talk in Children's Collaborative Activity in the Classroom», στο *Learning and Instruction*, τ. 6, op. 4, 1996, σσ. 359-377.
- Roschelle, J. & Rea, R., «Trajectories, From Today's WWW to a Powerful Educational Infrastructure», στο *Educational Researcher*, 208, 1999, σσ. 22-25.
- Slavin, R. E. *Research on cooperative learning and achievement: What we know, what we need to know*, Center for Research on the Education of Students Placed at Risk, Johns Hopkins University, Baltimore, October 1995.
- Squires, D., & McDougall, A. *Choosing and Using Educational Software, A Teacher's Guide*, London-Washington, D.C., 1990.
- Visscher-Voerman, J. I. A. & Plomp, T., «Design Approaches in Training and Education», στο *International Encyclopedia of Educational Technology* (eds.) T. Plomp, D. P. Ely, Pergamon Press, Oxford, 1996, σσ. 22-26.
- Yeager, E. A., & Morris III, J. W., «History and Computers: The Views from Selected Social Studies Journals», στο *The Social Studies*, November-December 1995, σσ. 277-282.



Κάλυξ, σφύρα. Ανάλυση οργανικών καταλοίπων. Κρασί. Υστεροελλαδική ΙΙ Β (περ. 1340-1250 π.Χ.). Μουσείο, Θρακιστικό Κέντρο, "Το Ιαρό". Μουσείο, Αρχαιολογικό Μουσείο



Γραμμοειδές σφύρα, σφύρα. Ανάλυση οργανικών καταλοίπων. Κρασί, Αλβιό ελαιο. Φοινίκ. Υστεροελλαδική ΙΙ Β (περ. 1250 π.Χ.). Μουσείο, Θρακιστικό Κέντρο, η Αθήνα με την Τροιστηρία. Μουσείο, Αρχαιολογικό Μουσείο



Μαγειρικό σκάφος, σφύρα. Ανάλυση οργανικών καταλοίπων. Ρητινη κρασί με ρητινη τεύπελο. Υστεροελλαδική ΙΙ Β (περ. 1340-1185 π.Χ.). Μουσείο, Θρακιστικό Κέντρο, Αθήνα 31, η Αθήνα με την Τροιστηρία. Μουσείο, Αρχαιολογικό Μουσείο



"Η ΜΙΚΡΗ ΘΡΑΚΙΑ ΚΑΤΑΡΧΑΙΝΕΤΑΙ ΜΕ ΤΑ ΤΡΙΑ ΠΟΔΙΑ"